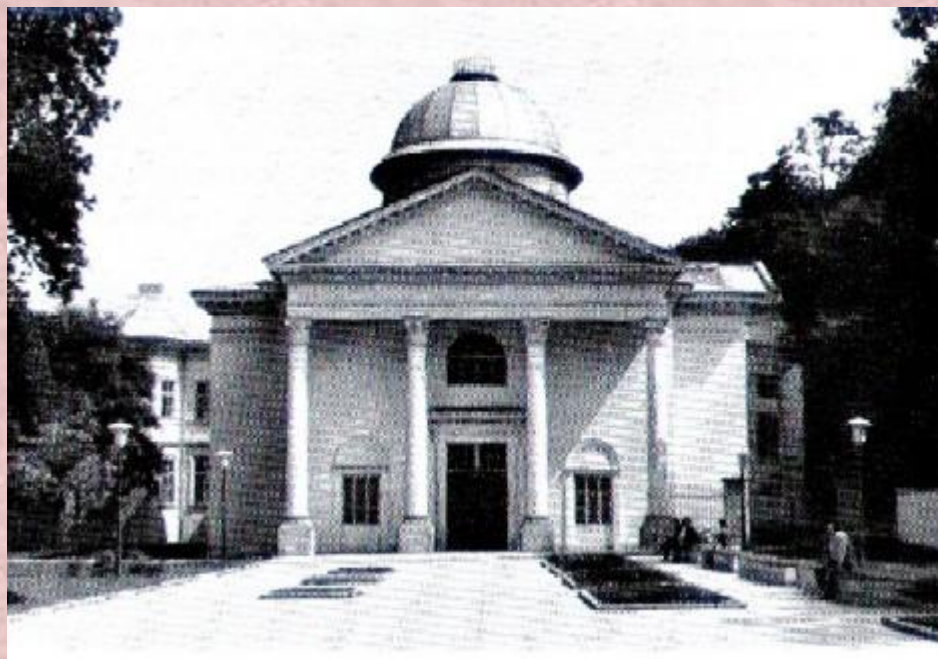

Wojciech Kętrzyński

Wojciech Kętrzyński był polskim historykiem, etnografem, politykiem, publicystą i poetą.

Lwowskie Ossolineum, którego Kętrzyński był wieloletnim dyrektorem

Urodził się jako Aldabert von Winkler 11 lipca 1838 roku w Lecu (dzisiejszym Giżycku) jako syn szlachcica herbu Cietrzew Józefa Winklera i Eleonory (zd. Raabe).

W latach 1853-1855 uczęszczał do progimnazjum w Lecu (w dwa lata przerobił pięcioleni kurs), a od 1855 roku rozpoczął naukę w gimnazjum w Rastemborku (obecnie Kętrzyn).

Bazylika Mniejsza w Kętrzynie, tuż obok której mieściło się dawne gimnazjum

W tym miejscu w dzisiejszym Giżycku stał dom, w którym urodził się Kętrzyński.

W 1859 roku zdał maturę i 13 października rozpoczął studia historyczne na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Albrechta w Królewcu.

W 1856 roku otrzymał list od swojej siostry Wilhelminy, z którego dowiedział się o swoim polskim pochodzeniu i dawnym nazwisku rodowym – Kętrzyński. Od tej pory bardzo zainteresował się polskością i językiem polskim.

W 1861 roku zmienił urzędowo swoje imię i nazwisko na Wojciech Kętrzyński, w ślad za nim poszło jego rodzeństwo.

Wojciech bardzo zaangażował się w działalność patriotyczną. Wspierał powstanie styczniowe, organizując transport broni.

11 września 1863 został aresztowany i uwięziony w Bramie Górnej w Olsztynie. Po wycofaniu zarzutów i uwolnieniu go, został aresztowany ponownie 6 października i obsadzony w więzieniu Moabit w Berlinie, był sądzony w wielkim procesie 135 Polaków w Berlinie pod zarzutem zdrady stanu. Skazano go na rok więzienia w twierdzy kłodzkiej.

Brama Górna, Olsztyn

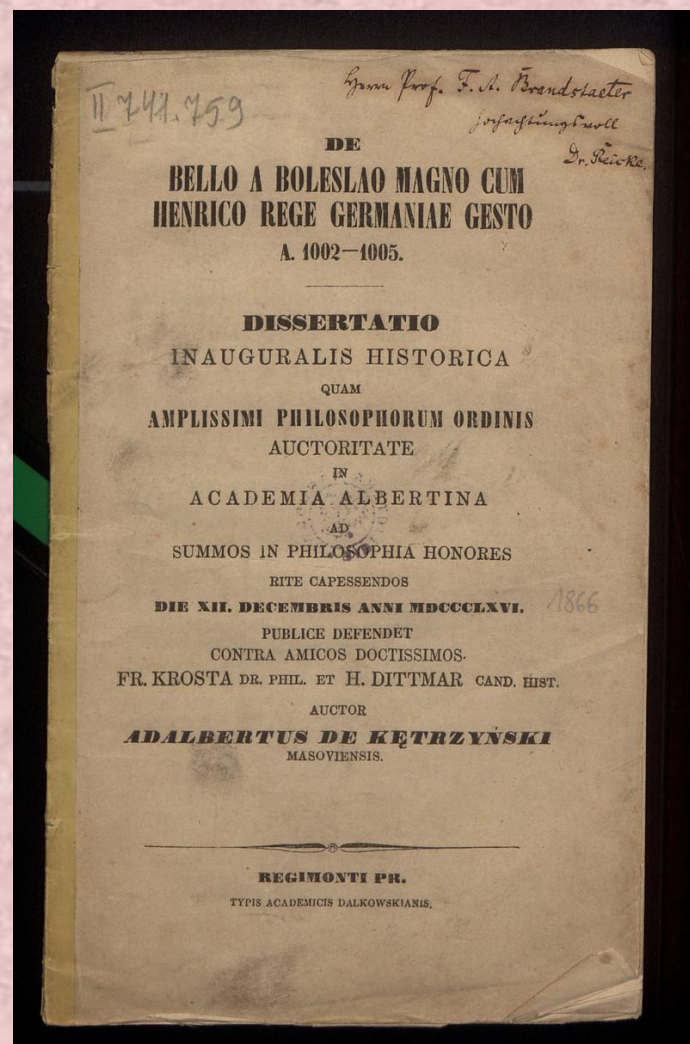

Czas spędzony w więzieniu poświęcił na przetłumaczenie swojej dysertacji doktorskiej na łacinę i poematu Wincentego Pola na język niemiecki.

Po wyjściu z więzienia, 22 kwietnia 1866 roku, udał się do Królewca, by tam obronić swoją doktorską *De bello a Boleslao Magno cum Henrico rege Germaniae gesto a 1002–1005*. Udało mu się to 12 grudnia 1866 roku.

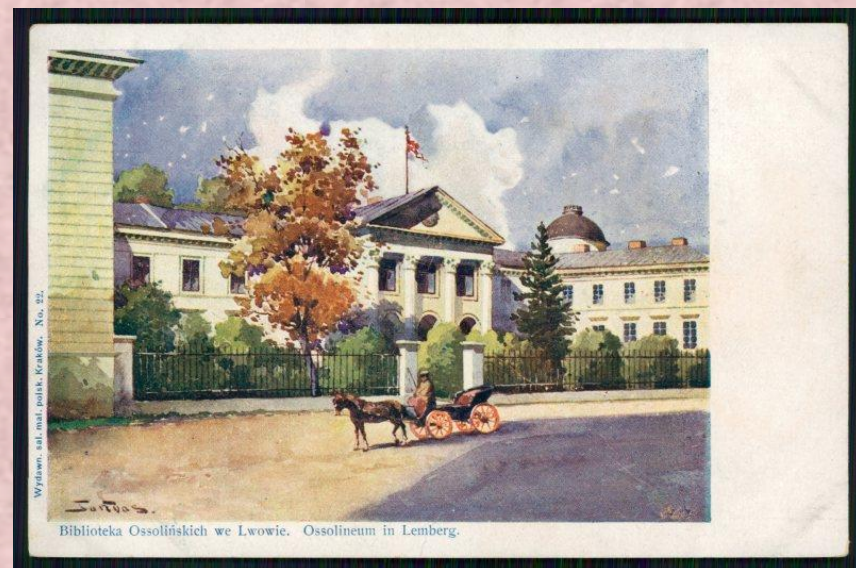
Uniwersytet Albrechta w Królewcu

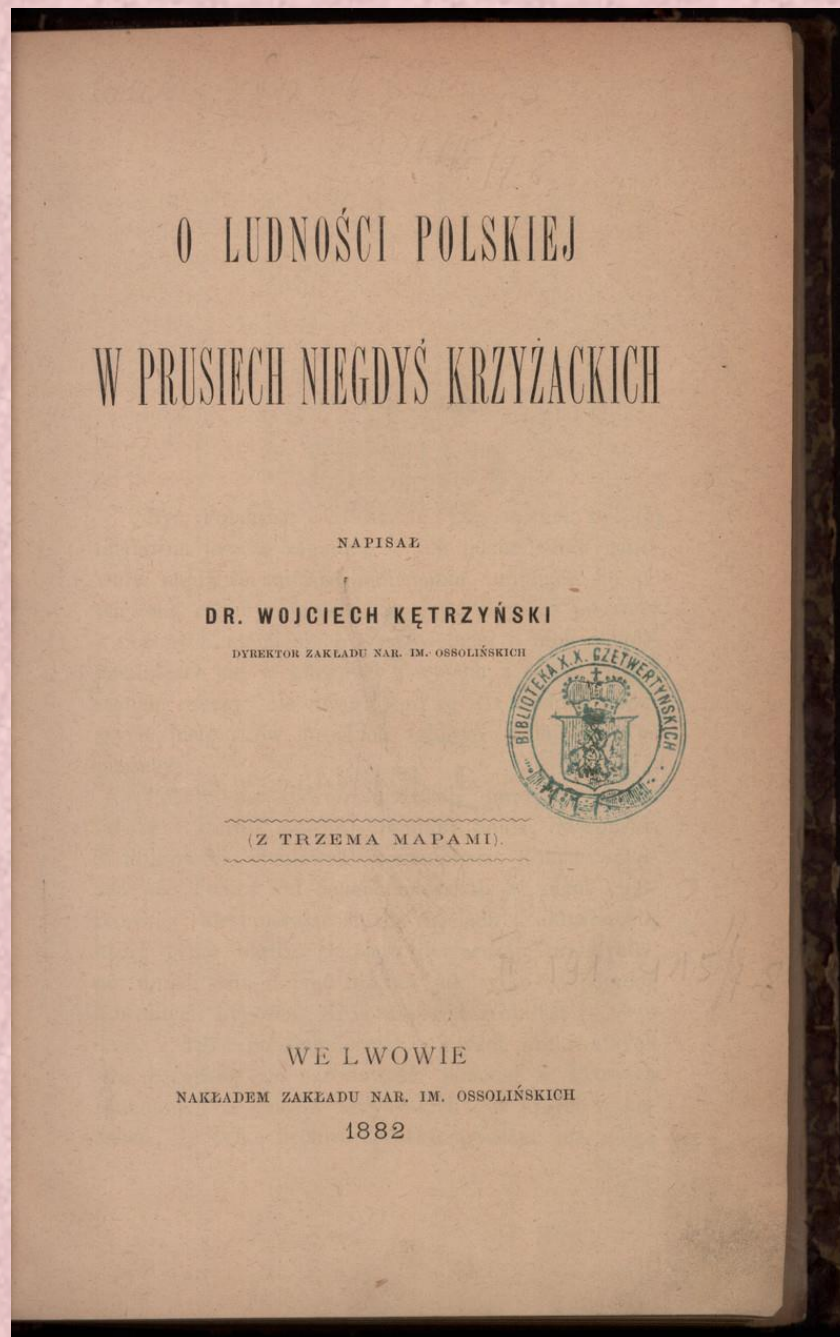
Kętrzyński jako dyrektor Ossolineum

W 1873 roku rozpoczął pracę w Zakładzie im. Ossolińskich we Lwowie. W 1874 roku został kustoszem, a 1 listopada 1876 roku dyrektorem.

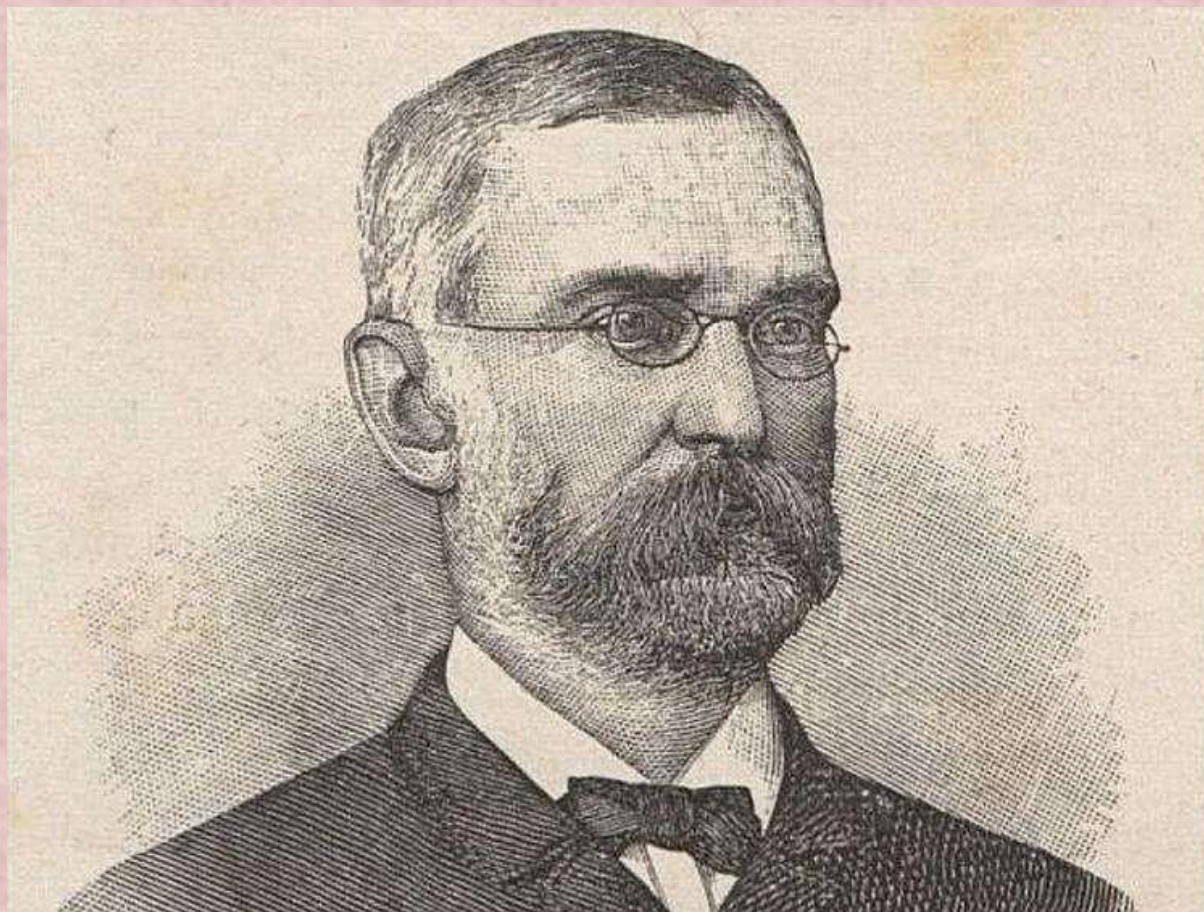

Obraz przedstawiający Bibliotekę Ossolińskich we Lwowie

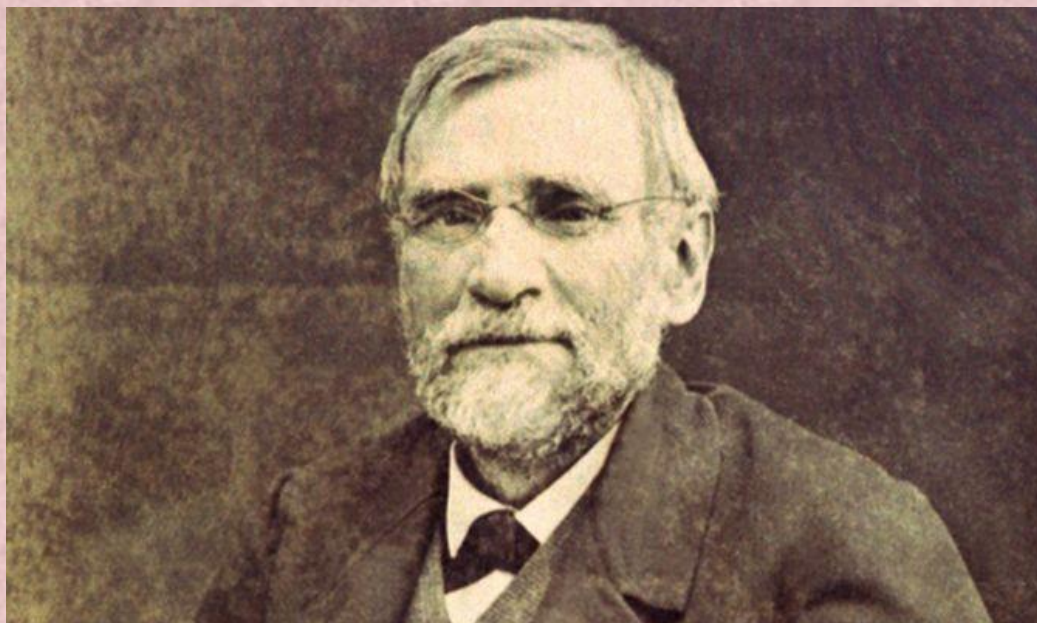
W 1868 roku na łamach „Dziennika Poznańskiego” opublikował artykuł *O Mazurach*, który publikowany był też później w 1872 w wersji rozszerzonej. Przebywając już we Lwowie, w 1882 wydał książkę *O ludności polskiej w Prusiech niegdyś krzyżackich*. Obie publikacje bardzo przybliżyły sytuację Mazurów Polakom i na odwrót.

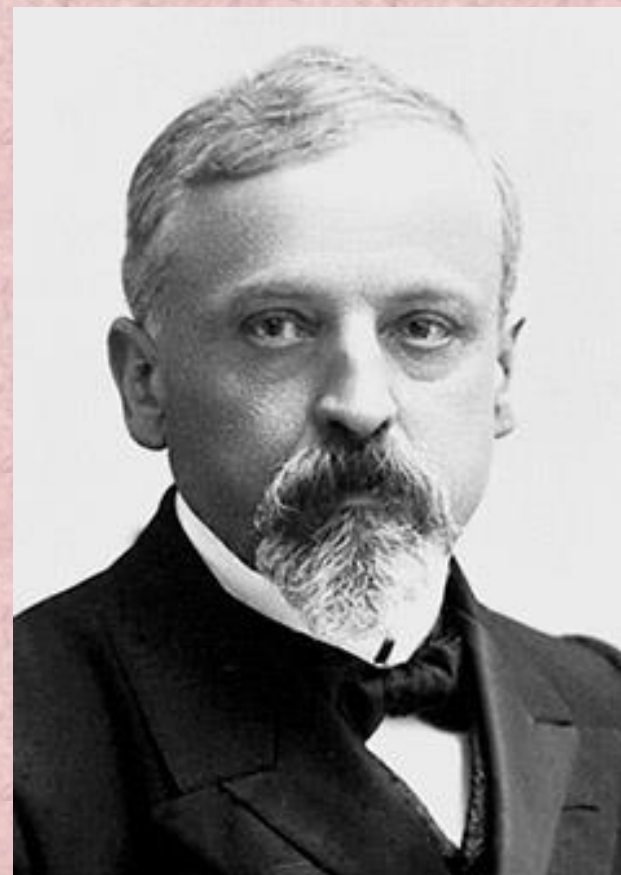
Kętrzyński mógł pochwalić się opracowaniem wielu historycznych źródeł, m.in. około 70 tekstów średniowiecznych dokumentów opublikowanych tomach 3–6 *Pomników dziejowych Polski*, 128 dokumentów z lat 1105–1399 wydrukowanych w *Kodeksie dyplomatycznym klasztoru tynieckiego* oraz katalogu rękopisów *Ossolineum* (trzy tomy - siedemset stron druku).

Wojciech Kętrzyński w swoim życiu współpracował z takimi osobami jak Oskar Kolberg (któremu przekazał zbiory pieśni mazurskich, uzupełniając zbiory Gustawa Gizewiusza) oraz Henryk Sienkiewicz, który przy tworzeniu *Potopu* bez wątpienia korzystał z jego wiedzy.

Oskar Kolberg

Henryk Sienkiewicz

Zmarł 15 stycznia 1918 roku we Lwowie, pochowany na tamtejszym cmentarzu Łyczakowskim.

Upamiętnienie

W 1946 roku mazurskie miasto Rastembork (Rastenburg) otrzymało nazwę Kętrzyn. Co ciekawe, nazwa ta została nadana omyłkowo, ponieważ Kętrzyński urodził się w Giżycku – w wyniku pomyłki urzędniczej Kętrzyn otrzymał nazwę od Kętrzyńskiego, natomiast Giżycko od Gizewiusza.

Nazwiskiem jego nazwano wiele ulic (w Gdańsku, Olsztynie, Ostródzie, Giżycku, Szczytnie, Braniewie, Nidzicy i Pasymiu), osiedle w Olsztynie, a także jego imię i nazwisko występuje w nazwach szkół oraz innych instytucji. Do najważniejszych z nich należy Ośrodek Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, założony w 1963. W latach 1969–1994 był patronem Centrum Szkolenia Specjalistów Artylerii i Radiotechniki (przemianowanego w 1992 na Centrum Szkolenia Specjalistów Wojsk Rakietowych) w Bemowie Piskim.

*Wiarę, mowę ukraść mi mogliście,
Ale serca z piersi nie wyrwiecie.
Serce me zostanie zawsze polskie!*

- Wojciech Kętrzyński, *W ojczystym kraju*

Przygotowała Julia Trypucka, 1d1